BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2004. december 9.)

amelyben vállalati összefonódást a közös piaccal összeférhetetlennek nyilvánít a 4064/89/EGK tanácsi rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében („Egyesülési rendelet (EKER)")

(COMP/M.3440 sz. ügy – EDP/ENI/GDP)

(az értesítés a C(2004) 4715. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű változat hiteles.)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2005/801/EK)

A Bizottság 2004. december 9-én határozatot fogadott el egy egyesülési ügyben a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 1989. december 21-i 4064/89/EGK tanácsi rendelet [1] és különösen e rendelet 8. cikkének (3) bekezdése szerint. A teljes határozat nem bizalmas változata az ügy hiteles nyelvén és a Bizottság munkanyelvein a Versenypolitikai Főigazgatóság internetes oldalán a következő címen található meg: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. A FELEK

(1) Portugáliában az Energias de Portugal, S.A. („EDP") az inkumbens (korábban lezárt piac egyedüli szereplője) villamosenergia-ipari társaság. Mint ilyen, fő tevékenysége villamosenergia-termelésből, -elosztásból és -ellátásból áll Portugáliában. Az EDP ellenőrzése alatt áll a spanyol Hidrocantábrico társaság is, amely Spanyolországban a villamosenergia-ipari és gázágazatokban tevékeny. Az EDP-t jegyzik az Euronext Lisbonon és a részvényeknek körülbelül 30 %-a áll közvetve vagy közvetlenül a portugál állam tulajdonában.

(2) Az ENI S.p.A. („ENI") világszerte az olaj- és földgázfeltárás, illetve -termelés terén aktív. Az ENI ugyancsak aktív a földgázellátás, -szállítás, -tárolás, -elosztás és -kereskedelem terén. Továbbá az ENI tulajdonában állnak olyan átviteli kapacitással rendelkező társaságok részvényei, amelyek földgázt szállító transznacionális csővezetékek üzemeltetése terén aktívak.

(3) Portugáliában a Gás de Portugal, S.G.P.S., S.A., („GDP") az inkumbens gázipari társaság. A GDP a jelenleg a portugál állam és az ENI közös ellenőrzése alatt álló, mind az olaj-, mind a gázágazatban érdekeltségekkel rendelkező Galp Energia, SGPS, S.A. („GALP") portugál társaság teljes tulajdonában lévő leányvállalata. A GDP és leányvállalatai Portugáliában a gázellátási lánc minden szintjén jelen vannak. A GDP, Transgás leányvállalatán keresztül, a Maghreb–Spanyolország–Portugália csővezetéken és a sinèsi LNG-terminálon keresztül földgázt importál Portugáliába, illetve felelős a portugál nagy nyomású gázvezeték-hálózatokon (a „Hálózat") keresztül való szállításért, tárolásért és ellátásért. A GDP ugyancsak aktív a nagy ipari fogyasztók földgázzal való ellátásában és Portugáliában az első föld alatti földgáztároló tartályok kifejlesztésében, illetve jövőbeni üzemeltetésében. Portugáliában jelenleg a hat helyi gázelosztó társaságból öt szintén a GDP ellenőrzése alatt áll a GDP Distribuição keresztül („GDPD").

(4) A Rede Eléctrica Nacional S.A. („REN") nem bejelentő fél ezen összefonódás esetében, de részt vesz a teljes ügyletben, amihez ez az összefonódás tartozik. A REN egy portugál társaság, amely a portugál elektromos hálózatnak az EDP-ből való 1994-es kiválásának az eredménye. A REN irányítja jelenleg a portugál villamosenergia-hálózatot, valamint kizárólagos vásárlóként jár el, amely a termelőktől megvásárolja a villamos energiát és a nem feljogosított fogyasztók ellátásához az elosztóknak/ellátóknak továbbadja. A REN 70 %-a áll a portugál állam közvetett vagy közvetlen ellenőrzése alatt, míg a fennmaradó rész az EDP tulajdonában áll.

[1] HL L 395., 1989.12.30., 1. o. A legutóbb az 1310/97/EK rendelettel (HL L 180., 1997.7.9., 1. o.) módosított rendelet.

II. **A MŰVELET**

(5) Ez az ügy egy olyan összefonódást érint, amely kapcsán az EDP és az ENI („a felek") a GDP feletti közös ellenőrzés megszerzését tervezi. A művelet során azt tervezik, hogy a gázszállítási hálózatot (azaz a sinèsi LNG-terminált, az import csővezetéket és a carriçói föld alatti tárolót kivéve) átruházzák a REN-re, a portugál villamosenergia-hálózat üzemeltetőjére, egy adott időkereten belül. Egy átmeneti időszak alatt a gázhálózat az EDP, illetve az ENI és a REN együttes ellenőrzése alatt fog állni.

(6) A második gáztárgyú irányelv ([2]) és a Portugáliának nyújtott derogáció szerint legkésőbb 2007-ig a portugál gázpiac 33 %-át, legkésőbb 2009-ig minden nem lakossági fogyasztói piacot, illetve legkésőbb 2010-ig a minden fogyasztót (beleértve a lakossági fogyasztókat is) magában foglaló piacot liberalizálni kell. A portugál kormány dönthet a liberalizációs folyamat korábbi megkezdéséről.

III. **ÉRINTETT PIAC**

A. *AZ ÉRINTETT VILLAMOSENERGIA-PIAC*

1. AZ ÉRINTETT TERMÉKPIAC

(7) Figyelembe véve a portugál piacok sajátosságait, illetve a versenypolitikai és szabályozási keretszabályokat, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a következő piacokat kell ténylegesen megkülönböztetni:

i. nagykereskedelmi villamosenergia-ellátás;

ii. szabályozó/kiegyenlítő áramszolgáltatások nyújtása ([3]),

iii. átviteli hálózat;

iv. elosztóhálózat;

v. kiskereskedelmi villamosenergia-ellátás (nagy- és kisfogyasztók).

(8) A nemzeti villamosenergia-rendszer két együtt létező rendszerből szerveződik, az állami villamosenergia-rendszer, vagy „kötött rendszerből" (*Sistema Eléctrico de Serviço Público*, „SEP") és a független villamosenergia-rendszerből (*Sistema Eléctrico Independente*, „SEI"). Mindkét rendszer esetében a nemzeti átviteli hálózatot használják, és azt koncessziós rendszerben a Rede Eléctrica National („REN") hasznosítja.

(9) A SEP egy szabályozott rendszer, amely a termelést és elosztást foglalja magában. „Kötött" erőművekből és „kötött" elosztóhálózatokból áll. Ebben a rendszerben a REN a villamos energia kizárólagos vásárlója nagykereskedelmi szinten. Elsősorban erőművek egy csoportjától (a „kötött erőművek") veszi a villamos energiát, villamosenergia-felvásárlási megállapodások (PPA-k) alapján.

(10) A PPA-k szerint a kötött erőművek kizárólagos alapon több mint húszéves időtartamra és rögzített árképzés mellett vállalják a SEP ellátását villamos energiával ([4]). E kötött villamosenergia-termelő üzemek létesítése nem liberalizált, hanem az állam által szabályozott. Az alkalmazandó jogszabályok szerint a következő társaságokat vonták be a SEP-be: EDP (az EDP Produção és a Companhia Portuguesa de Produção de Electridadén keresztül), Tejo Energia ([5]) és Turbogás ([6]). Portugáliában a villamos energia nagyobb részét (2003-ban 83 %-a) ([7]) ezeken, a REN és a villamosenergia-termelők között fennálló kizárólagos PPA-kon keresztül biztosítják.

(11) A REN az általa megvásárolt villamos energiát ezt követően az EDP által ellenőrzött, szabályozott elosztónak eladja, szabályozott tarifarendszer alapján. A szabályozott tarifákat a portugál energiaipari szabályozó hatóság, az ERSE állapítja meg.

(12) A független rendszer (SEI) a szabad piaci feltételek mellett működő (azaz e villamos energia nagyobb részét olyan végső fogyasztóknak adják el, akik lekapcsolódtak a szabályozott rendszerről) nem kötött rendszerből (*Sistema Eléctrico Não Vinculado*, „SENV") és olyan különleges rendszerből (*Productores em regime especial*, PRE) áll, ahol kapcsolt hő- és villamosenergia-termelő üzemekben, minivízerőművekben és más megújuló energiát felhasználó például szélerőművekben termelt villamos energiát biztosítanak a REN számára, szabályozott tarifák mellett.

(13) Az arra feljogosított fogyasztók szabadon választhatják meg a villamosenergia-szolgáltatójukat és ezért beszerezhetik a villamos energiát a SEP-től szabályozott tarifák mellett, vagy a SENV-től (szabad kiskereskedőtől piaci feltételek mellett). A 2004. augusztus 17-i törvényi rendelet végül rendelkezett minden ügyfél feljogosított fogyasztóvá válásáról ([8]).

([2]) A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 176., 2003.7.15., 57. o.).

([3]) Lásd a COMP/M.3268-Sydkraft/Graninge ügyet.

([4]) Az árképzési képlet lényegében garantálja a kapacitás megfizetését (amely az üzembe befektetett tőke előre meghatározott hozamát vonja maga után), illetve az energia megfizetését (a költségek figyelembevételével).

([5]) A Tejo Energia a részvények 45 %-a felett rendelkező brit International Power társaság és a részvények 35 %-a felett rendelkező spanyol Endesa társaság ellenőrzése alatt áll. Az EDP és az Electricité de France tulajdonában egyenként csak 10 % kisebbségi tulajdonrész van, amely, úgy tűnik, nem teszi egyikük számára sem lehetővé, hogy közösen ellenőrzést gyakoroljanak a társaság felett.

([6]) A bejelentés időpontjában a Turbogás a német RWE erőmű társaság ellenőrzése alatt állt. Az EDP 20 %-os részesedéssel rendelkezik, amely, úgy tűnik, nem teszi lehetővé számára, hogy közösen ellenőrzést gyakoroljon a társaság felett. Az RWE időközben adásvételi megállapodást kötött az International Powerrel. Az International Power általi beszerzést a portugál versenyhatóság jóváhagyta.

([7]) 2003-ban a teljes 43 TWh ellátásból 35 TWh.

([8]) Portugália így előrehalad a 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 176., 2003.7.15., 37. o.) végrehajtásában, amely a villamos energia kiskereskedelmi piacainak teljes megnyitásáról rendelkezik 2007. július 1-jétől.

(14) A meglévő keretszabály jelenleg módosítás alatt áll.

Nagykereskedelmi villamos energia

(15) A nagykereskedelmi villamos energia magában foglalja a villamos energia termelését erőművekben, valamint a kiskereskedőknek történő viszonteladás céljából rendszerösszekötőkön keresztül, fizikailag importált villamos energiát. Csakúgy, mint más tagállamokban, néhány nagyon nagy villamosenergia-fogyasztó dönthet úgy is, hogy közvetlenül a nagykereskedelmi piacon vásárol (Spanyolországban ez a nagykereskedelmi beszerzések kevesebb mint 5 %-át teszi ki).

(16) A Bizottság úgy véli, hogy a PPA-k megszüntetésétől kezdve a korábbi kötött termelés, a kötetlen termelés és az import kínálatát magában foglaló nagykereskedelmi villamosenergia-piac lesz Portugáliában. Az értékelés a liberalizált és a szabályozott rendszerektől függetlenül erre a nagykereskedelmi piacra összpontosít.

Kiegyenlítő áram- és járulékos szolgáltatások

(17) Az ilyen szolgáltatások műszakilag szükségesek, mivel az átviteli rendszerüzemeltető felelős a hálózat feszültségének egy nagyon szűk sávszélességen belül tartásáért. Amennyiben túlfogyasztás lép fel, a hálózat feszültsége leeshet, és ez egy bizonyos ponton hálózatiegyensúlyproblémákat okozhat. Ugyancsak probléma merül fel, ha alulfogyasztás lép fel, mivel ilyenkor a hálózat feszültsége egy elfogadható tűréshatár felé emelkedik, és az átviteli rendszerüzemeltetőnek biztosítania kell, hogy vagy bizonyos termelési kapacitást lekapcsoljanak, vagy bizonyos fogyasztást hozzáadjanak.

(18) Ezért a szolgáltatásért fizetni kell, és általában véve az eltérésért „büntetés" jár, hogyha egy fogyasztó kereslete azon várt szint felé emelkedik vagy alá süllyed, amely megfelel az egyes szolgáltatók által a nagykereskedelmi szinten beszerzett vagy az általuk tervezett saját termelés mennyiségének, és amelyet előzetesen közölniük kellett az átviteli rendszerüzemeltetővel.

(19) Jelenleg Portugáliában ezt a szolgáltatást, valamint más járulékos szolgáltatásokat (torlódáskezelési szolgáltatások) a REN nyújtja a rendszer minden szereplője számára. Az ilyen szolgáltatásoknak Portugáliában még nem jött létre piaca. Valószínűleg azonban a PPA-k megszüntetése után egy ilyen piac vagy piacok ki fognak alakulni. E határozat céljából a feltörekvő piac vagy piacok pontos körvonalazása nyitott maradhat.

Szállítás és elosztás

(20) Ezeket a piacokat nem érinti a javasolt művelet. Portugáliában az átviteli hálózat már szétvált, és a REN portugál átviteli rendszerüzemeltető üzemelteti. Az elosztóhálózatok az EDP és a helyhatóságok tulajdonában állnak, illetve azokat az EDP leányvállalata, az EDP Distribuição Energia SA („EDPD") irányítja. A portugál szabályozó hatóság, az ERSE szabályozza a hozzáférést mind az átviteli hálózathoz, mind az elosztóhálózatokhoz.

Kiskereskedelmi villamosenergia-ellátás

(21) A következő kiskereskedelmi villamosenergia-piacokat vesszük figyelembe e beszámoló céljából: i. olyan nagy ipari fogyasztók villamos energiával való ellátását, amelyek a nagyfeszültségű vagy közepes feszültségű hálózatokhoz kapcsolódtak; valamint ii. olyan kisebb ipari, kereskedelmi és lakossági fogyasztók villamos energiával való ellátását, amelyek a kisfeszültségű hálózathoz kapcsolódtak.

(22) A nagyfeszültségű/közepes feszültségű fogyasztók és a kisfeszültségű fogyasztók nagyon különböznek a fogyasztásuk, illetve a villamosenergia-beszerzéseikre vonatkozó feltételek tekintetében. A kereskedelmi kapcsolataik ugyancsak nagyon különbözőek. A nagyfeszültségű és a közepes feszültségű fogyasztók többnyire ipari fogyasztók, akik számára a villamos energia a költségeik jelentős részét teszi ki. Ezzel szemben a legtöbb kisfeszültségű fogyasztó kis ipari, kereskedelmi vagy lakossági fogyasztó, ahol a fogyasztónkénti villamosenergia-fogyasztás mennyisége igencsak korlátozott.

2. A VILLAMOS ENERGIA FÖLDRAJZI PIACAI

(23) A régebbi bizottsági határozatokban úgy tekintették, hogy a villamosenergia-ellátás által érintett földrajzi piac nem nyúlik túl a nemzeti határokon ([9]). Ebben az esetben a vizsgálat kimutatta, hogy a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi villamosenergia-piacok a kiterjedésüket tekintve tisztán portugáliaiak, és az előrelátható jövőben azok is maradnak.

(24) A felek azzal érveltek, hogy hamarosan létrehoznak egy MIBEL elnevezésű ibériai villamosenergia-kereskedelmi piacot, amely így egy ibériai piac létrejöttéhez fog vezetni. Ezt a nézetet a Bizottság által elvégzett mélyrehatóvizsgálat nem erősítette meg. Úgy tűnik, hogy 1. a spanyol és a portugál rendszerek összekapcsoltságának jelenlegi szintje nem elégséges ahhoz, hogy azokat az Ibériai-félszigeten létező egységes piacnak tekintsék; illetve 2. a közeljövőben nagyon valószínűtlen a nagykereskedelmi villamosenergia-piac ibériai kiterjedésűvé válása a következő okoknál fogva:

i. számos fontos szabályozási akadályt kell még eltávolítani a MIBEL létrehozása céljából;

([9]) Lásd pl. M.2434 – Grupo Villar MIR/ENBW/Hidrocantabrico ügy.

ii. a versenyfeltételek valószínűleg jelentősen különbözőek maradnak Spanyolország és Portugália között a MIBEL elindítása után is;

iii. a CO_2-kibocsátásra vonatkozó nemzeti kiosztási tervek és az átállási költségek nemzeti kompenzációs rendszerei valószínűleg fenntartják vagy akár növelhetik is a versenyfeltételek ilyen különbségeit;

iv. Spanyolország és Portugália között a tervezett jelzett rendszer-összekötési kapacitás nem valószínű, hogy lehetővé teszi a két piac tényleges integrációját az előrelátható jövőben.

B. *ÉRINTETT FÖLDGÁZPIACOK*

1. TERMÉKPIAC

(25) A Bizottság négy elkülönült földgáztermékpiacot azonosított, amelyeket érinteni fog a művelet:

i. villamosenergia-termelők ellátása gázzal (CCGT-k ([10]));

ii. helyi elosztótársaságok ellátása gázzal;

iii. nagy ipari fogyasztók ellátása gázzal;

iv. kis ipari, kereskedelmi és lakossági fogyasztók ellátása gázzal.

(26) Hat helyi elosztótársaság végzi az elosztást és látja el a végső fogyasztók többségét közepes és kis nyomású ([11]) hálózatokon keresztül, illetve üzemel a kizárólagos koncessziós területeken.

(27) Portugáliában a villamosenergia-termelők gázellátásának piacát fogják először megnyitni a verseny előtt. A felek leszögezték, hogy a CCGT-ket és a nagy ipari fogyasztókat egy egységes, szélesebb nagykereskedelmi piac részeinek kell tekinteni. A Bizottság nem ért egyet a felekkel. Tekintettel az ellátás mennyiségére és rugalmasságára, a villamosenergia-termelőknek valóban egyedi igényeik vannak. A CCGT-knek ezért szükségük van arra, hogy a CCGT projekt alapvető gazdasági és technikai megvalósíthatóságának, illetve az ellátás biztonságának megalapozásához szükséges hosszú távú szerződéseket korlátozottabb időszakokra szóló rövid távú szerződésekkel kombinálják. Ugyancsak másak az árrések, az ügyféllel való kapcsolatok, a viszonteladók kereskedelmi szükségletei és a növekedési dinamika.

2. FÖLDRAJZI PIAC

(28) A Bizottság és a felek egyetértenek abban, hogy Portugáliában a földgázellátás az egyik érintett gázpiacon sem terjed a nemzeti határokon túl.

([10]) A CCGT, „Combined Cycle Gas Turbines”, kombinált ciklusú gázturbinás erőműveket jelent.

([11]) 4 és 20 bar között, illetve 4 bar alatt.

IV. **VERSENYJOGI ÉRTÉKELÉS**

A. *VILLAMOSENERGIA-PIACOK*

1. NAGYKERESKEDELMI PIAC

a) ***Az EDP erőfölényben van Portugáliában a villamos energia nagykereskedelmi piacán***

(29) A Bizottság mélyreható vizsgálatát követően úgy tűnik, hogy az EDP erőfölényben van Portugáliában a villamos energia nagykereskedelmi piacán, függetlenül attól, hogy a jelenlegi szerkezetet vagy a PPA-k megszüntetése utáni helyzetet vizsgálják.

(30) 2003-ban a nagykereskedelmi piacon az EDP valóban rendelkezett a termelési kapacitás 70 %-ával, számot adott a termelés 70 %-áról, valamint ő volt a legnagyobb villamosenergia-importőr. Továbbá az EDP portugáliai termelési portfóliója egyedülálló marad a PPA-k megszüntetése után is. A PPA-k megszüntetése után egy átállásiköltség-elszámoló rendszert (CMEC-k) vezetnek be, hogy a meglévő erőművek bármilyen jövőbeli lehetséges piaci veszteségét kompenzálják. Ez a rendszer kedvez az inkumbenseknek. Az EDP biztosan a legnagyobb hasznot húzza majd belőle, ami segíteni fog az EDP-t megvédeni a jövőbeli versenytől.

(31) A keresleti oldalon Portugáliában az EDP tulajdonában áll a villamosenergia-elosztás közel 100 %-a. Az EDP Distribuição jövőbeli szerepe mint a szabályozott rendszer kiskereskedője az EDP-t döntő előnyökhöz juttatja.

(32) A kínálati oldalon az EDP új gáztüzelésű erőművének („TER”) hozzáadása az EDP portfóliójához jelentős. A harmadik felek által létesítendő új termelési kapacitás tekintetében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a versenytársak CCGT projektjei bizonytalanok, és az EDP befolyással bír az egyikükre (Tejo Energia).

b) ***A művelet megerősíti az EDP erőfölényét, mind a horizontális, mind a vertikális hatások következtében***

Horizontális hatások: egy jelentős versenytárs felszámolása

(33) Ami a horizontális hatásokat illeti, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az egyesülés hiányában a GDP nagy valószínűséggel a portugál villamosenergia-piacokon a fő versenytárssá válhatott volna, figyelembe véve, i. hogy a versenyképes gázforrásokhoz való hozzáférés jelentős előnyt jelent a villamosenergia-iparban, mivel a gáztüzelésű erőművek (CCGT-k) képezik az új villamosenergia-termelés legelterjedtebb módját; és ii. hogy a GDP, mint portugál társaság, számíthatna a márkanevére és gázfogyasztóira, akiknek együtt kínálhatná a gáz- és a villamosenergia-ellátást.

(34) Ez a jelentős potenciális verseny elveszne az egyesülés után, ezáltal tovább erősítve az EDP erőfölényét.

Nem horizontális hatások: a riválisok költségeinek növelése

Kiváltságos és preferenciális hozzáférés a portugál gázinfrastruktúrához (sinèsi LNG-terminál, import csővezeték és carriçói föld alatti tároló):

(35) A javasolt ügyletet követően az EDP-nek meglesz a képessége, illetve indítéka lesz arra, hogy a villamosenergia-termelésben ténylegesen vagy potenciálisan részt vevő társaságok kárára fenntartsa a földgázhoz való kiváltságos és preferenciális hozzáférését.

(36) *Nagy nyomású gázhálózat:* az egyesülést követően az EDP képes lesz befolyásolni a nagy nyomású gázhálózat irányítását: i. az EDP rövid távon a Transgást (beleértve a gázhálózatot) közösen fogja ellenőrizni egy esetleg 19,5 hónapig tartó átmeneti ([12]) időszak alatt. Ez alatt az időszak alatt az EDP erőteljes befolyással lehet a hálózat stratégiájára és irányítására. Ez az EDP számára alapos betekintést is nyújthat a hálózat üzemeltetési sajátosságaiba, amelyből az EDP a későbbiekben hasznot húzhat; ii. az egyesülés eredményeképpen hosszú távon a REN fogja üzemeltetni a nagy nyomású gázhálózatot.

(37) *GDP nemzetközi csővezetéke*: az egyesült szervezet olyan helyzetbe kerülne, amelyben teljes kapacitáson használhatná az első meglévő belépési pontot Portugáliába (azt a csővezetéket, amely Algériából Portugáliába vezet, Marokkón és Spanyolországon keresztül, és amely Campo Maiornál lép be Portugáliába), azért, hogy megakadályozza a versenytársakat bármilyen felszabadult kapacitás használatában. Ezért, még ha a TPA alkalmazásra kerül is, jelenleg nincs elegendő szabad kapacitás ahhoz, hogy harmadik felek állandó alapon és az általuk importálható gázmennyiség szintjének minimális bizonyossága mellett importálhassanak gázt.

(38) *GDP sinèsi terminálja*: a Sinèsben található LNG-terminál az egyetlen Portugáliában. 2004 elején kezdett üzemelni, és a GDP tulajdonában áll, illetve az üzemelteti (teljes tulajdonú leányvállalatán, a Transgáson keresztül). Maximális importkapacitása 5,3 Mrd m^3/év. A gázágazat liberalizálásának hiányában eddig nem rendeltek el a terminálra vonatkozó TPA szabályt. Ennek következtében azoknak a harmadik feleknek, akik hozzá szeretnének férni a terminálhoz, kapcsolatba kell lépniük a GDP-vel és ez utóbbival külön kikötéseket és feltételeket kell kialkudniuk.

(39) *Carriçói föld alatti tároló*: az egyesülést követően a EDP olyan helyzetbe is kerül, amelyben a GDP carriçói föld alatti tárolóját üzemeltetheti. Ez az egyetlen rendelkezésre álló föld alatti földgáztároló Portugáliában (eltekintve az LNG-tárolótól Sinèsben, amely sokkal kisebb). Lényeges a CCGT-ket üzemeltető versenytárs erőművek számára, hogy megkülönböztetéstől mentes alapon férhessenek hozzá az e tárolás által nyújtott rugalmas hozzáférési lehetőséghez. A piaci vizsgálat megerősítése szerint ezek a hozzáférési feltételek nem elégségesek annak biztosítására, hogy a versenytársak ténylegesen teljes mértékben részesüljenek a tároló nyújtotta előnyökből, mivel az EDP olyan helyzetben lesz, amikor is technikai kérdések vitatásával korlátozhatja a hozzáférést.

(40) A műveletet követően, annak bejelentése szerint az EDP jelentős ellenőrzésre tesz szert a gáz belépési pontjai, valamint a földgáztároló felett. A művelet így részére minden szükséges módot és ösztönzést megadhat a gázhálózathoz való hozzáférés megnehezítéséhez a versenytársak számára, annak ellenére, hogy a nagy nyomású gázvezetékrendszer tulajdonlását Portugáliában leválasztják a REN javára.

Képesség a CCGT-k gázellátásának korlátait a versenytárs CCGT-k kárára kezelni

(41) Az infrastruktúra és a szállítás feletti jogok REN-re való átruházásának hatékonyságával kapcsolatos nagyfokú bizonytalanság nem biztosítja, hogy a ténylegesen (úgymint a Turbogás) és a potenciálisan versengő CCGT-k gázigényeit, más társaság, így nem az egyesült szervezet lássa el. Portugáliában a gázellátásban előforduló megszorítások esetében a GDP ösztönözve lesz az EDP erőműveinek előnyben részesítésére, a versengő CCGT-k kárára.

Képesség és indíték a gázár ellenőrzésére és a riválisok költségeinek növelésére, ezáltal a tényleges és potenciális versenytársak kizárására, illetve azok visszatartására a belépéstől

(42) Az egyesülést követően az EDP-nek meglesz a képessége és indítéka, hogy emelje a tényleges versenytársak gázellátásának árát (Turbogás esetében a rövid távú igényeire vonatkozóan). Ez ugyancsak igaz a potenciális versenytársak esetére (azok teljes igényére vonatkozóan), mivel a liberalizáció üteme és a belépési pontokhoz való hozzáférés bizonytalansága valószínűvé teszik, hogy a jövőbeli CCGT-ket, amennyiben lesznek, a GDP fogja ellátni gázzal.

Az EDP versenytársainak költségeivel kapcsolatos védett adatokhoz való hozzáférés, amely jelentős előnyt nyújt

(43) Az egyesült szervezet fel lesz vértezve a tényleges versenytársai ráfordítási költségeinek ismeretével és képes lesz olyan módon kialakítani az árait, hogy kizárja a riválisait. Ez a szerkezeti előny az EDP erőfölényét is megerősíti, mivel valószínűleg még inkább vissza fogja tartani vagy késleltetni fogja az olyan potenciális versenytársak belépését, amelyek hajlandóak lennének új CCGT-ket üzemeltetni a GDP által nyújtott gáz felhasználásával.

([12]) A Bizottságnak a közbenső lépéseket is értékelnie kell a piaci szerkezet alakulásában, különösen, ha egy helyzet, még ha csak átmeneti is, határozottan káros hatással van a versenyre, és ennek esetleg hosszú távú következményei lehetnek.

Hozzáférés a versenytársak költségeivel kapcsolatos fő védett adatokhoz, a napi gáznominálásokhoz, amely jelentős előnyt nyújt

(44) Az egyesülést követően az EDP-nek a Turbogás (és más, a jövőben esetleg a GDP által ellátott CCGT-k) napi gáznominálásaihoz is hozzáférése lesz, amely egy nappal korábban tájékoztat a CCGT által tervezett gázfogyasztás mennyiségéről órára bontva. Következésképpen az EDP előre ismerni fogja a Turbogás által a következő napra tervezett villamosenergia-termelés szerkezetét. A CCGT-k termelésének ingadozását nézve ez az információ stratégiai jelentőségű: tudva azt, hogy a Turbogás nem tervez villamosenergia-termelést a következő napon egy bizonyos időben, az EDP olyan helyzetben lesz, amikor is felemelheti az árait a Turbogás változó költségei fölé, anélkül, hogy tartania kellene értékesítések elvesztésétől a Turbogás javára.

(45) A fent említett horizontális és vertikális hatások, megvizsgálva külön-külön vagy együttesen, megerősítik az EDP erőfölényét a villamos energia nagykereskedelmi piacán.

2. JÁRULÉKOS SZOLGÁLTATÁSOK

(46) Ez a művelet eltávolítja a GDP-t mint valószínű belépőt a villamosenergia-piacról, és ezáltal mint potenciális járulékos szolgáltatót. A nagykereskedelmi piac értékelésében kifejtett minden indoklás alapján – és mivel csak néhány erőmű tud ilyen szolgáltatásokat nyújtani – a GDP belépése a nagykereskedelmi piacra gyengítette volna az EDP pozícióját a járulékos szolgáltatások nyújtásában. Az összefonódás eredménye e potenciális versenytárs kizárása a járulékos szolgáltatások nyújtásának piacáról.

3. A VILLAMOS ENERGIA KISKERESKEDELMI PIACAI PORTUGÁLIÁBAN

a) ***Az EDP erőfölényben van Portugáliában a villamos energia kiskereskedelmi piacain***

(47) A nagy ipari fogyasztók villamosenergia-ellátási piacát (az összfogyasztás 45 %-a) teljes mértékben feljogosították. Ezen a piacon az EDP piaci részesedése 92 % mennyiségi alapon (ez sokkal nagyobb fogyasztók szerint).

(48) A kisfogyasztói piacot csak 2004 folyamán kezdték megnyitni. Az EDP piaci részesedése közel 100 %. Más tagállamok tapasztalata egyértelműen azt mutatja, hogy ezen ügyfelek átállási aránya sokkal kisebb lesz, mint az ipari fogyasztóké. Az EDP erőfölénye ellen így csak lassabb ütemben lehet majd kihívást intézni.

b) ***Az EDP erőfölényének erősödése Portugáliában a villamos energia kiskereskedelmi piacán***

(49) A javasolt művelet meg fogja erősíteni az EDP erőfölényét, mivel megszünteti a GDP-t mint jelentős potenciális versenytársat. A Bizottság vizsgálata folyamán a válaszadók valóban megerősítették, hogy a GDP lenne a legvalószínűbb és legeredményesebb potenciális belépő ezeken a piacokon, különösen széles gázfogyasztói vevőköre, közismert nemzeti márkaneve, valamint amiatt, hogy képes lenne kapcsolt energiaszolgáltatási ajánlatokat tenni.

(50) Ezen felül az egyesülés további belépési korlátokat emel, mivel az egyesült szervezet egyesíteni fogja az inkumbensek gáz és villamosenergia-piaci előnyeit és kényszeríteni fogja a versenytársakat arra, hogy egyidejűleg jelenjenek meg a gáz- és a villamosenergia-piacokon, hogy kapcsolt energiaszolgáltatást tudjanak kínálni.

B. *GÁZPIACOK*

1. A GDP ERŐFÖLÉNYBEN VAN A PORTUGÁL GÁZPIACOKON

(51) A GDP jelenlegi törvényes egyedárusító pozíciójából kifolyólag erőfölényben van minden gázpiacon, az egyetlen kivételt a fölgázelosztás képezi Porto térségében, ahol a Portgás – egy társaság, amelyben az EDP nemrégen közös ellenőrzésre tett szert – aktív.

(52) A GDP a potenciális új belépőkkel szemben jelentős inkumbensi előnyöket élvez, illetve fog élvezni a piacok megnyitása után is. Különösen i. minden szinten komoly tapasztalatot és ismereteket szerzett a portugál gázpiacokról; ii. széles vevőkört alakított ki és jelentős eladási forgalmat ért el az országban; iii. közismert márkákat alakított ki mind nemzeti, mind helyi szinten; valamint iv. egyedülálló ismereteket szerzett a fogyasztók profiljáról (a fogyasztási szerkezet, vagy a fizetőképesség és hitelfeltételek tekintetében) és egyedi igényeiről (mint például további szolgáltatási vagy különleges vevőszolgálati igények); v. a GDP ellenőrzése alatt álló helyi elosztótársaságokon keresztül ellenőrzi az elosztórendszer-üzemeltetőket.

2. A GDP ERŐFÖLÉNYÉNEK MEGERŐSÖDÉSE A PORTUGÁL GÁZPIACOKON

a) ***A villamosenergia-termelők (CCGT-k) gázellátása***

(53) A CCGT-k gázellátása tekintetében a bejelentett művelet kizárja a CCGT-k minden olyan gázkeresletét (nevezetesen a Turbogás [13]) és a TER/Carrigado rövid távú igényeit), amelyért a GDP versenytársai máskülönben versenyezhetnének, amint a CCGT-ket feljogosítják. Ez megerősíti a GDP erőfölényét a CCGT-k gázellátási piacán.

[13] Az EDP-t 20 %-os részvénytulajdona a Turbogásban bizonyos blokkolási jogokhoz juttatja.

b) ***Helyi elosztótársaságok gázellátása***

(54) A bejelentett művelet kizárja az egyetlen eddig nem a GDP ellenőrzése alatt álló helyi elosztótársaság, nevezetesen a Portgás gázkeresletét. A műveletet követően a gázipari versenytársak már semmilyen helyi elosztótársaság gázzal való ellátásáért nem versenyezhetnek, amikor azokat feljogosítják. Ez megerősíti a GDP erőfölényét a helyi elosztótársaságok gázellátási piacán.

c) ***Nagy ipari fogyasztók gázellátása***

(55) A vizsgálat kimutatta, hogy a nagy ipari fogyasztók gázellátási piacán, amint azt liberalizálták, az EDP lett volna a legvalószínűbb belépő.

(56) Úgy tűnik, az EDP a legvalószínűbb potenciális belépő ezen a piacon, figyelembe véve, hogy i. CCGT-t üzemeltet villamosenergia-termeléséhez (és ezáltal nagy mennyiségű gázhoz van hozzáférése), amely erős indítékot jelent a gázellátási piacra való belépéshez; ii. támaszkodhat a villamosenergia-fogyasztóira (Portugáliában a villamosenergia-elosztás közel 100 %-a az EDP ellenőrzése alatt áll), amelyeknek a gázzal és a villamos energiával való együttes ellátást kínálhatja (kapcsolt energiaszolgáltatás); és iii. ugyancsak támaszkodhat a Portgás gázelosztó tapasztalatára, hírnevére és vevőkörére. Számos tagállamban tanúi lehettünk a villamosenergia-piaci inkumbensek tényleges belépésének a gázpiacokra.

(57) Az EDP mint potenciális versenytárs elvesztése megerősíti a GDP erőfölényét a nagy ipari fogyasztók gázellátási piacán.

d) ***Kisfogyasztók gázellátása***

(58) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az egyesülés hiányában az EDP lett volna a legvalószínűbb belépő a kisfogyasztók gázellátási piacán.

(59) Az EDP előnyeit három fő „előnycsomagba” lehet csoportosítani: a) előnyök a beszerzésben, amelyek az EDP pozíciójából, mint portugáliai gáztüzelésű villamosenergia-termelő származnak; b) előnyök, amelyek az EDP inkumbens villamosenergia-kiskereskedő és -elosztó pozíciójából származnak; c) előnyök, amelyek a gáz portugáliai kiskereskedelmében való pozíciójából és az azzal kapcsolatos információiból származnak (Portgás és információcsere a Lisboagásnál).

(60) Az EDP azon szándékára, hogy belépjen a gázpiacokra, további bizonyíték az irányítás megszerzése minap egy portugál helyi elosztótársaság, a Portgás felett, és az erőteljes fejlesztések a gázpiacokon Spanyolországban (az EDP megszerezte az irányítást a második legnagyobb spanyol gáztársaság, a Naturcorp felett).

(61) A fent említett elemek alapján, az összefonódás eltávolítaná a GDP fő versenytársát és tovább emelné a belépési korlátokat a kisfogyasztók gázellátásának piacán. Így ez a GDP erőfölényét megerősíti Portugáliában a kiskereskedelmi gázpiacon.

V. A BEJELENTŐ FELEK ÁLTAL JAVASOLT KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK

(62) A felek kötelezettségvállalásokat nyújtottak be 2004. október 28-án, valamint egy javított változatot 2004. november 17-én. Az alábbiakban összefoglalásra kerülnek a 2004. november 17-i kötelezettségvállalások, a felek sorszámozását felhasználva:

EDP.1: Az EDP REN-ben való részesedésének csökkentése 30 %-ról 5 %-ra

EDP.2: Az EDP megfosztása a Tejo Energiában való részesedésétől

EDP.3: Moratórium új CCGT-k létesítésére vonatkozóan, figyelemmel a felülvizsgálati záradékra

EDP.4: A TER egy egységgel egyenlő termelési kapacitásának bérbeadása, figyelemmel a felülvizsgálati záradékra

EDP.5: Az EDP bizonyos szavazati jogainak felfüggesztése a Turbogásnál és független igazgatótanácsi tagok kinevezése a Turbogásnál

ENI.II: A sinèsi LNG-terminál eladása a REN-nek

ENI.III: A carriçói föld alatti tároló eladása a REN-nek

ENI.IV: A nagy nyomású gázhálózat várható eladása a REN-nek

ENI.V: Garanciák a hálózathoz való hozzáférésre a hálózat REN-nek való eladásáig

ENI.VI: A Campo Maior belépési pont jelenleg a Transgás által előjegyzett és nem használt kapacitását a REN rendelkezésére bocsátják

ENI.VII: Kötelezettségvállalás, hogy további kapacitást ne jegyezzenek elő a Campo Maior belépési ponton

ENI.VIII: Kötelezettségvállalás, hogy további kapacitást ne jegyezzenek elő az Extremadura csővezetéken

ENI.IX: Kötelezettségvállalás kapacitás rendelkezésre bocsátására az Extremadura csővezetéken és/vagy a Campo Maior belépési ponton, bizonyos feltételek mellett

ENI.X: A GDP elővásárlási jogának megszüntetése, „a legjobb ajánlat rendszerének való megfeleltetés” alapján.

ENI.XI: Az árinformációkhoz való lehetséges kiváltságos hozzáféréssel kapcsolatos aggályok megszüntetését célzó intézkedések

ENI.XII: Intézkedések, amelyek lehetőséget biztosítanak a nagy ipari fogyasztók által képviselt kereslet hatékony liberalizációjához

ENI.XIII: Kötelezettségvállalás arra vonatkozóan, hogy Portugáliában nem tesznek a nagy ipari fogyasztóknak és a kiskereskedelmi fogyasztóknak kapcsolt földgáz- és villamosenergia-szolgáltatási ajánlatokat, addig, amíg az ilyen fogyasztói csoportok gázellátását nem liberalizálták

ENI.XIV: A Setgás helyi elosztótársaság eladása

VI. A JAVASOLT KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK ÉRTÉKELÉSE

A. *VILLAMOS ENERGIÁRA VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK*

1. NAGYKERESKEDELMI VILLAMOSENERGIA-PIAC

a) *A művelet horizontális hatásai (a GDP, mint a legvalószínűbb belépő eltávolítása)*

(63) A felek javaslatai olyan intézkedések kombinációjából állnak, amelyek azt célozzák, hogy a versenytársak belépése biztosított legyen, miközben elkerülik a termelés vagyontárgyainak elidegenítését. Elsősorban az EDP új CCGT-k létesítésére vonatkozó moratóriumára és az EDP TER erőműve bizonyos termelési kapacitásának korlátozott időre szóló bérbeadására támaszkodnak.

(64) A Bizottság piaci felmérésének válaszadói úgy vélték, hogy ezek a javaslatok egyértelműen nem elégségesek mértékükben, kiterjedésükben és időtartamukban ahhoz, hogy ellensúlyozzák a GDP mint potenciális versenytárs elvesztésének jelentőségét és hogy eredményesen biztosítsák a potenciális versenytársak kellő időben történő belépését. A Bizottság osztja e harmadik felek által kifejezett aggályokat.

(65) A TER termelési kapacitásának bérbeadása az erőmű csupán egy harmadának felel meg és 4 %-át tenné ki Portugália teljes termelési kapacitásának. A bérletet automatikusan fel lehet bontani olyan feltételek alapján, amelyek nem biztosítják új versenytársak jelenlétét vagy ibériai piac létezését. A bérlet lehet mindössze három év is. Az EDP valós időben ismerni fogja a villamosenergia-költségeket és mennyiségeket, amit a bérlő képes lesz értékesíteni. Mindez valószínűtlenné teszi, hogy ez a bérlő jelentős befolyással legyen a piacra, illetve, hogy a verseny által megszorítást gyakoroljon az EDP-re.

(66) A javasolt moratóriumhoz kapcsolódó felülvizsgálati záradék révén a moratórium valószínűleg rövid idő után véget fog érni, és nincs biztosíték arra, hogy új versenytársak ténylegesen belépnek a piacra. Ezenfelül nem akadályozza meg az EDP-t abban, hogy új CCGT projekteket indítson el (azok minden lépését, a tényleges építkezést leszámítva). A moratóriumnak és a bérletnek így nem sikerül szerkezeti jogorvoslati intézkedéshez hasonló verseny-előmozdító hatást elérnie.

(67) Továbbá a felek azt javasolják, hogy az EDP idegenítse el 10 %-os részesedését a Tejo Energiában, az EDP egyik versenytársában. Amennyiben ez egy pozitív javaslat, egyáltalán nem garantálja, hogy a Tejo Energia ténylegesen CCGT-t fog építeni a jövőben.

(68) A felek azt is javasolták, hogy felfüggesztik az EDP szavazati jogát a Turbogásnál. Ez a felfüggesztés hároméves időszakra és csak két meghatározott döntéshozatali területre korlátozódik. Az EDP nemrégen opciót is szerzett további 20 % részesedés megvásárlására a Turbogásban és a Turbogás teljes termelésének irányítására. Ezért meglehetősen kétséges, hogy a felek kötelezettségvállalásai meg fogják akadályozni az EDP-t a Turbogás gázellátási politikájára és projektjeire való befolyás gyakorlásában.

b) *Nem horizontális hatások (a riválisok költségeinek emelése)*

Az EDP kiváltságos és preferenciális hozzáférése a portugál gázinfrastruktúrához

(69) A sinèsi LNG-terminál és a carriçói föld alatti tároló eladása a nagy nyomású gázhálózat üzemeltetőjének, azaz a tulajdonjogi szétbontás, a Bizottság által üdvözölt pozitív javaslat. Az ezen átruházásokhoz kacsolódó kikötések és feltételek azonban nem biztosítják azt, hogy elegendő kapacitás fog a harmadik felek rendelkezésére állni. Nevezetesen a jogorvoslati intézkedések kifejezetten megengedik a felek spanyol gázpiacon aktív leányvállalatai, az Union Fenosa Gas és a Naturcorp számára, hogy további kapacitást jegyezzenek elő már az átruházás előtt, valamint a felek számára az átruházás után.

(70) A felek arra vonatkozóan is tettek javaslatot, hogy a Spanyolország–Portugália csővezetéken a portugál belépési ponton (Campo Maior) kapacitást bocsátanak rendelkezésre. A piaci felmérés szerint ez a kapacitás túlságosan kicsi (kevesebb, mint a csővezeték kapacitásának 10 %-a, amely nem elegendő egyetlen 400 MW-os CCGT egység ellátásához) és nincs biztosítva, hogy a gázt a portugál határig hozzák az upstream csővezetéken (Extremadura csővezeték). A további kapacitás biztosítása érdekében bevontak egy rendszert, de olyan feltételek mellett, amelyek e többletkapacitáshoz a hozzáférést nem teszik sem időszerűvé, sem gazdaságilag megvalósíthatóvá, sem elegendően tartóssá ahhoz, hogy harmadik felek számíthassanak rá.

(71) A földgáz-infrastruktúrára vonatkozó kötelezettségvállalások ezért valószínűleg nagyon korlátozott mértékű pozitív hatással lehetnek a villamosenergia- és gázpiacokra Portugáliában.

Az egyesülés egyéb vertikális hatásai

(72) A művelet kapcsán felmerült egyéb, a vertikális versennyel kapcsolatos aggályok ([14]) tekintetében a kötelezettségvállalások a GDP és az EDP közötti információáramlás korlátozására elsősorban a bennfentes információk illegális felhasználásának elkerülését biztosító elválasztást („Chinese Walls") biztosítanak. A piaci felmérés kimutatta, hogy ebben az esetben ezek az intézkedések nem elégségesek e kérdések megoldására.

2. JÁRULÉKOS SZOLGÁLTATÁSOK PIACA

(73) A kötelezettségvállalásokban biztosított termelési kapacitás bérbeadás nem engedi meg a bérlő számára, hogy a kiegyenlítő áram piacon aktív legyen, amely szükségessé teszi az erőmű teljesítményének valós időben történő kiigazítását.

(74) A fenti magyarázat szerint a kötelezettségvállalások nem biztosítják megfelelő bizonyossággal azt, hogy az előreláthatható jövőben Portugáliában a versenytársak új villamosenergia-termelő kapacitást építsenek. Következésképpen a javasolt jogorvoslati intézkedések nem orvosolják az EDP erőfölényének megerősödését e piacon.

3. KISKERESKEDELMI VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS

(75) Az egyetlen jogorvoslati intézkedés, amely közvetlenül a kiskereskedelmi villamosenergia-ellátással kapcsolatos, a „*kötelezettségvállalás arra vonatkozóan, hogy nem tesznek kapcsolt földgáz- és villamosenergia-szolgáltatási ajánlatokat kiskereskedelmi fogyasztók részére, addig, amíg az ilyen fogyasztói csoportok gázellátását nem liberalizálták*". Ez a kötelezettségvállalás csak korlátozott ideig lenne alkalmazható, és mindenesetre ez a jogorvoslati intézkedés nem biztosítja versenytársak megjelenését a GDP elvesztésének ellensúlyozására.

(76) Más jogorvoslati intézkedések közvetve pozitív hatással lehetnek a villamos energia kiskereskedelmi piacára, de nem biztosítják, hogy új versenytársak ténylegesen belépjenek a portugál kiskereskedelmi villamosenergia-ellátás piacára olyan időszerű és kellően széles körű módon, amely a GDP mint jövőbeli versenytárs elvesztését ellensúlyozhatná.

([14]) Vagyis i. az EDP képessége és indítéka, hogy ellenőrizze a gázárakat és hogy emelje a riválisok költségeit, ezáltal kizárva a tényleges és potenciális versenytársakat, illetve visszatartva azokat a piacra való belépéstől; ii. az EDP képessége a CCGT-k gázellátásának korlátait a versengő CCGT-k kárára kezelni; iii. az EDP hozzáférési lehetősége a versenytársak költségeivel és napi gáznominálásaival kapcsolatos védett adatokhoz, amely jelentős előnyt biztosít számára.

B. *FÖLDGÁZPIACOK*

1. VILLAMOSENERGIA-TERMELŐK GÁZELLÁTÁSA (FOGYASZTÓKIZÁRÁS)

(77) Három kötelezettségvállalás közvetlenül kapcsolódik ehhez az aggályhoz: i. a GDP elővásárlási jogának megszüntetése a TER gázellátására vonatkozóan; ii. az EDP néhány szavazati jogának felfüggesztése három évre a Turbogásnál; és iii. a TER részleges bérbeadása.

(78) i. A piaci szereplők hangsúlyozták, hogy a GDP elővásárlási jogának megszüntetése a TER ellátásában nem szünteti meg az EDP ösztönzöttségét, hogy a GDP-től szerezzen be gázt; ii. néhány szavazati jog korlátozott időre való puszta felfüggesztése nem akadályozza meg, hogy az EDP befolyással legyen a Turbogás gázellátási politikájára; iii. a bérlet a TER-nek csupán egy harmadát teszi ki és a bérlőnek a gáz nagy részét a GDP-től kell megvásárolnia. A Bizottság ezért úgy véli, hogy ezeknek a kötelezettségvállalásoknak nem sikerült megoldást találniuk a GDP erőfölényének megerősödésére a villamosenergia-termelők gázellátási piacán.

2. HELYI ELOSZTÓTÁRSASÁGOK GÁZELLÁTÁSA (FOGYASZTÓKIZÁRÁS)

(79) A művelet kizárja az egyetlen, nem a GDP ellenőrzése alatt álló helyi elosztótársaság, a Portgás gázkeresletét. Annak a helyi elosztótársaságnak, amely elidegenítését javasolják, a Setgásnak a gázfogyasztása négyszer kisebb, mint a Portgásé. A kötelezettségvállalás ezért nem szünteti meg a GDP erőfölényének megerősödését a helyi elosztótársaságok gázellátási piacán.

3. NAGY IPARI FOGYASZTÓK GÁZELLÁTÁSA

(80) Az egyedüli jogorvoslati intézkedések, amelyek közvetlenül megoldást keresnek az ezen a piacon felmerült aggályokra, azok a kötelezettségvállalások, amelyek a kapcsolt szolgáltatási ajánlatoknak (gáz/villamos energia) a nagy ipari fogyasztók liberalizálásáig tartó visszatartására vonatkoznak, illetve annak a lehetőségnek a felkínálása a nagy ipari fogyasztók számára, hogy éves alapon megújítsák a gázra vonatkozó szerződésüket. Egyik jogorvoslati intézkedésnek sem sikerül biztosítania azt, hogy egy új versenytárs belépjen a nagy ipari fogyasztók gázpiacára.

(81) Mindazonáltal azokat a jogorvoslati intézkedéseket is elemezték, amelyek közvetett hatással lehetnek erre az aggályra: a gázimport-infrastruktúra tekintetében nagy bizonytalanság maradt arra vonatkozóan, hogy rendelkezésre fog-e állni elégséges kapacitás. Ezen felül a Setgás, amelyet elidegenítenének, Portugáliában a gázfogyasztók kevesebb mint 10 %-át teszi ki, és az EDP villamosenergia-, illetve a Portgás gázvevőköréhez viszonyítva sokkal korlátozottabb kiinduló alapot jelentene a nagy ipari fogyasztók piacára való belépéshez.

4. KISFOGYASZTÓK GÁZELLÁTÁSA

(82) A Setgáz elidegenítése szerkezeti jogorvoslati intézkedés, de nem ellensúlyozza az EDP/Portgás mint jövőbeli versenytárs elvesztését a kiskereskedelmi gázpiacon: a Setgás értékesítései a teljes kiskereskedelmi gázértékesítésnek 8 %-át teszik ki Portugáliában, míg a Portgás piaci részesedése 30 %. A kötelezettségvállalás, amely arra vonatkozik, hogy nem kínálnak kapcsolt energiaszolgáltatási ellátást a mind a gáz, mind a villamos energia terén még fel nem jogosított kiskereskedelmi gázfogyasztóknak, nagyon korlátozott időben és hatásában. Semmilyen más jogorvoslati intézkedést nem javasoltak arra, hogy közvetlenül megoldják a potenciális versenynek az EDP azon képességéből fakadó elvesztését, hogy az országos villamos energia vevőkörére, erős márkanevére támaszkodhat, illetve a fogyasztók számára kapcsolt szolgáltatások (villamos energia/gáz) nyújtására ösztönzött.

VII. **KÉSEI JOGORVOSLATI INTÉZKEDÉSEK**

(83) 2004. november 26-án, a jogorvoslati intézkedések benyújtására megállapított határidő lejárta után ([15]) a felek olyan dokumentumokat nyújtottak be, amelyek a már beadott jogorvoslati intézkedések módosítására tettek javaslatokat, azzal a céllal, hogy a Bizottság által felhozott aggályokra megoldást kínáljanak. Ezek a jogorvoslati intézkedések azonban a Bizottság által megnevezett versenyt érintő aggályokat nem szüntették meg teljes mértékben és egyértelműen.

(84) 2004. december 3-án péntek este a felek újabb „gázkötelezettségvállalás” csomagot nyújtottak be, amely célja az általuk 2004. november 26-án a Bizottságnak elküldött dokumentumban megállapított szándékok végrehajtása. Figyelembe véve az eljárás nagyon késői szakaszát, amikor ezeket az új kötelezettségvállalásokat beadták (csupán három munkanappal a Bizottság végleges határozatának elfogadására ütemezett 2004. decemberi 9-i ülés előtt, nem hagyva elegendő időt arra, hogy a Bizottság az eljárási kötelezettségeknek megfelelően értékelje azokat) és mivel ez a javaslat csupán a 2004. november 26-án elküldött dokumentumban kifejezett szándékok végrehajtását célozza, a kötelezettségvállalások e legújabb csomagja nem képezheti egy engedélyezési határozat alapját.

VIII. **KÖVETKEZTETÉS**

(85) A fent körvonalazott, külön-külön vagy együttesen megvizsgált okoknál fogva, a Bizottság 2004. december 9-én kibocsátotta határozatát, amely a javasolt összefonódást összeegyeztethetetlennek nyilvánította a közös piaccal az összefonódás-ellenőrzési rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében, azzal, hogy az Portugáliában több gáz- és villamosenergia-piacon megerősítené az erőfölényt, amely eredményeképpen a tényleges verseny jelentősen akadályozva lenne a közös piac lényeges részén.

([15]) A jogorvoslati intézkedések benyújtásának határideje 2004. november 17. volt.